

USNESENÍ

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátu složeném z předsedy Ing. Mgr. Martina Jakuba Bruse a soudců JUDr. Jiřího Derfla a Mgr. Bc. Ondřeje Šafránka ve věci

žalobce: J. P., narozen dne X
t. č. ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Bělušice
sídlem Bělušice 66, 434 01 Bělušice
zastoupen advokátem JUDr. Karlem Davidem
sídlem Sladkovského 1640, 440 01 Louny

proti
žalované: Vězeňská služba České republiky, Věznice Bělušice
sídlem Bělušice 66, 434 01 Bělušice

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalované spočívajícím v tom, že žalovaná žalobci nepřidělovala při výkonu trestu odnětí svobody práci v důsledku lékařského posudku žalované ze dne 30. 5. 2024, ev. č. 18V2024316

takto:

- I. Žaloba se odmítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci, advokátu JUDr. Karlu Davidovi, se přiznává odměna za zastupování žalobce v dalším řízení o žalobě a náhrada hotových výdajů ve výši 12 269,40 Kč. Tato mu bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Ústí nad Labem do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

1. Podáním ze dne 7. 8. 2024, označeným jako „žaloba na neplatnost posudku ke zdravotní způsobilosti k práci“, doručeným soudu dne 12. 8. 2024, se žalobce vymezil vůči obsahu lékařského posudku o jeho zdravotní způsobilosti k práci při žalobcově výkonu trestu odnětí svobody.
2. Usnesením ze dne 3. 9. 2024, č. j. 15 Na 223/2024-10, přiznal zdejší soud žalobci plné osvobození od soudních poplatků, ustanovil mu pro řízení o žalobě zástupcem shora označeného advokáta JUDr. Karla Davida a vyzval jej, aby ve stanovené lhůtě odstranil vady podání (žaloby) ze dne 7. 8. 2024.
3. Následně podáním ze dne 19. 9. 2024 žalobce prostřednictvím ustanoveného zástupce doplnil své původní podání ze dne 7. 8. 2024. Jako žalovanou označil Vězeňskou službu České republiky, Věznici Bělušice, a jako napadené rozhodnutí specifikoval lékařský posudek o zdravotní způsobilosti k práci, jež žalovaná vydala dne 30. 5. 2024 pod ev. č. X. Tento posudek byl žalobci doručen dne 30. 5. 2024. Žalobce namítl vady řízení vedoucího k vydání

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

posudku a nezákonnost i nesprávnost samotného posudku. Posudkem byl učiněn závěr, že žalobce je způsobilý k práci na pozici výrobní dělník, ovšem s omezením „bez obsluhy strojů“, z důvodu užívání léku Quetiapin. Žalobce dále namítal, že posudek byl vydán bez náležitého prověření žalobcova zdravotního stavu. Žalobce měl rovněž za to, že samotný posudek neobsahuje odůvodnění závěrů, a nesplňuje tudíž náležitosti předpokládané § 43 odst. 3 zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (dále jen „zákon č. 373/2011 Sb.“). Posudkem shledané omezení žalobce vylučuje z možnosti práce na pozici strojního dělníka u zaměstnavatele ANA – AQUALINE s. r. o., čímž je připraven o možnost být zaměstnán ve výkonu trestu a konsekventně o možnost průběžného splácení svých peněžitých závazků z obdržené pracovní odměny. Navrhl proto zrušení napadeného lékařského posudku pro nezákonnost a vady řízení, stejně jako vrácení věci žalované k dalšímu řízení.

4. Výrokem I. usnesení ze dne 27. 1. 2025, č. j. 141 A 28/2024-27, soud danou žalobu odmítl dle § 46 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále jen „s. ř. s.“), neboť shledal, že žalobou napadený lékařský posudek není rozhodnutím ve smyslu § 65 s. ř. s. Jde o úkon správního orgánu, který je vyloučen ze soudního přezkumu v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu [§ 70 písm. a) téhož zákona]. Dané usnesení zdejšího soudu však bylo ke kasační stížnosti žalobce zrušeno rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 12. 2025, č. j. 10 As 21/2025-32, a věc byla vrácena zdejšímu soudu k dalšímu řízení se závazným právním názorem, dle něhož je třeba v dalším řízení poučit žalobce formou usnesení o možnosti změnit žalobní návrh na zásahovou žalobu a směřovat tuto svoji žalobu proti jednání žalované spočívajícímu v nezařazení žalobce do práce na základě lékařského posudku s tím, že pokud žalobce svou žalobu nezmění, krajský soud žalobu odmítne (srov. bod [19] zrušujícího rozsudku).
5. Podáním ze dne 22. 12. 2025 žalobce změnil podanou žalobu tak, že se nově domáhá ochrany před nezákonným zásahem žalované spočívajícím *„v tom, že jsem byl uvedeným lékařským posudkem seznán zdravotně způsobilým k práci s omezením ‚bez obsluhy strojů‘ a že mi následně nebyla práce přidělována (nebyl jsem pracovním zařazen)“*. Žalobce navrhl, aby soud rozsudkem určil, že *„zásah žalované, kterým bylo žalovanému (patrně ‚žalobci‘; pozn. soudu) na základě lékařského posudku o zdravotní způsobilosti k práci Vězeňské služby České republiky, Věznice Bělušice ze dne 30. 5. 2024 ev. označení X, jímž bylo rozhodnuto, že žalovaný (opět patrně ‚žalobce‘; pozn. soudu) je zdravotně způsobilý k práci na pracovní pozici výrobní dělník – ANA – AQUALINE s. r. o. s podmínkou ‚bez obsluhy strojů‘, ve výkonu trestu znemožněno pracovní zařazení, je nezákonný“*.
6. Výrokem I. usnesení ze dne 14. 1. 2026, č. j. 141 A 28/2024-56, soud připustil výše popsanou změnu žaloby, a řízení tak nadále vedl o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem označeným shora v záhlaví tohoto usnesení. Výrokem II. odkazovaného usnesení soud žalobce vyzval, aby svou žalobu ve stanovené lhůtě doplnil o tvrzení (a důkazy), zda ohledně nezařazení do práce pro lékařským posudkem shledanou pracovní nezařaditelnost na pozici výrobní dělník, ovšem s omezením „bez obsluhy strojů“, uplatnil před podáním žaloby jednak žádost u příslušného státního zastupitelství o dozor podle § 16a odst. 5 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, (dále „zákon o státním zastupitelství“), jednak i žádost o přezkoumání způsobu vyřízení tohoto podání u nejbližšího vyššího státního zastupitelství podle § 16a odst. 7 téhož zákona, a jakým způsobem (formou) a kdy tato svá práva uplatnil a jak bylo s takovými žádostmi naloženo. Krom toho výrokem III. téhož usnesení soud žalobce obdobně vyzval, aby svou žalobu doplnil o tvrzení (a důkazy), zda

před podáním žaloby využil svého práva navrhnout dle § 46 odst. 1 zákona č. 373/2011 Sb. přezkoumání lékařského posudku žalované ze dne 30. 5. 2024, ev. č. X, jakým způsobem (formou) a kdy toto své právo uplatnil a jak bylo s takovým návrhem naloženo. Konečně výrokem IV. soud vyzval žalovanou, aby se vyjádřila k tvrzením žalobce, zejména pak k tvrzení, že využil jeho práva navrhnout dle § 46 odst. 1 zákona č. 373/2011 Sb. přezkoumání daného lékařského posudku.

7. V soudem k tomu stanovené lhůtě žalobce reagoval podáním ze dne 29. 1. 2026. V něm mj. uvedl, že ani žádost o dozor státního zastupitelství ve smyslu § 16a odst. 5 zákona o státním zastupitelství, ani žádost o přezkoumání způsobu vyřízení takové žádosti (§ 16a odst. 7 téhož zákona) před podáním žaloby neuplatnil. K tomu však předestřel svůj názor, že přezkum lékařských posudků, které jsou podkladem pro rozhodování o zdravotní způsobilosti vězněných osob k pracovnímu zařazení, nenáleží do kompetence státního zastupitelství, neboť takové posudky jsou úkony podle zákona č. 373/2011 Sb., a tedy podléhají pouze přezkumnému postupu upravenému v tomto speciálním zákoně. K takovému přezkumu nedisponuje státní zastupitelství ani odbornou kvalifikací. Žalobce dodal, že konkrétně v lékařském posudku relevantním pro nyní posuzovanou věc byl poučen pouze o možnosti podat návrh na přezkum dle § 46 odst. 1 zákona č. 373/2011 Sb. Především ale žalobce zastává názor, že domáhá-li se žalobou pouze určení, že zásah žalované byl nezákonný, a kdy tento zásah již netrvá, nebyl s ohledem na znění § 85 s. ř. s. povinen bezúspěšně vyčerpat případné jiné právní prostředky ochrany nebo nápravy. V této souvislosti žalobce oslovil Krajské státní zastupitelství v Ústí nad Labem s dotazem, zda je oprávněno v rámci dozorové činnosti zkoumat pracovní zařazení odsouzených a přezkoumávat lékařské posudky. Dotázané státní zastupitelství odpovědělo dopisem ze dne 7. 11. 2025, č. j. 1 KDT 653/2025-7, ve kterém měl být žalobce vyrozuměn mj. o tom, že státní zastupitelství není oprávněno zkoumat pracovní zařazení konkrétních odsouzených a přezkoumávat věcnou správnost zdravotního posudku. Žalobce dále uvedl, že státní zástupce Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem, JUDr. Michal Babčaník, dlouhodobě odmítá žalobce vyslechnout, a dosud nikoli na každý z žalobcových podnětů v jiných věcech reagoval.
8. K výzvě soudu dále žalobce uvedl, že před podáním žaloby využil práva navrhnout § 46 odst. 1 zákona č. 373/2011 Sb. přezkoumání lékařského posudku žalované ze dne 30. 5. 2024, ev. č. 18V2024316. Tento návrh na přezkum podal v písemné formě jako stížnost směřovanou k Vězeňské službě ČR, Generálnímu ředitelství, prostřednictvím žalované, a to bezprostředně poté, co byl seznámen s předmětným lékařským posudkem a s tím, že mu nemůže být přidělována práce s obsluhou strojů. Své stížnosti opakoval a rovněž podával stížnosti proti dalšímu lékařskému posudku ze dne 13. 8. 2024, ev. č. X (jímž bylo rozhodnuto, že je zdravotně nezpůsobilý k práci na pracovní pozici výrobní dělník – ANA – AQUALINE s. r. o., a v souvislosti s nímž bylo vedeno samostatné soudní řízení vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 141 A 29/2024) i proti poskytování lékařské péče ve Věznici Bělušice. Vězeňská služba ČR, Generální ředitelství, v podání ze dne 30. 1. 2025, č. j. VS-177658-8/ČJ-2024-800080-SZG, uznala, že „*při poskytování pracovní lékařských služeb došlo k pochybení*“ a uznala žalobcovu stížnost jako důvodnou. Zároveň ale konstatovala, že dne 22. 10. 2024 byl vydán nový lékařský posudek se závěrem vyhovujícím žalobci, a proto cíl stížnosti již není aktuální. Žalobce pak navázal sdělením, že setrvává na názoru, že přípustnost jeho určovací zásahové žaloby, směřující proti nyní již ukončenému zásahu žalované, není s ohledem na § 85 s. ř. s. podmíněna bezúspěšným vyčerpáním jiných právních prostředků ochrany nebo nápravy.

9. K žalobě se po usnesení o připuštění změny vyjádřila i žalovaná, a sice podáním ze dne 22. 1. 2026. Uvedla, že eviduje stížnost žalobce ze dne 31. 5. 2024, jež byla adresována ředitelství Věznice Bělušice, proti závěrům lékařského posudku ze dne 30. 5. 2024, ev. č. X. Dále sdělila, že eviduje sdělení žalobce ze dne 20. 6. 2024, ve kterém oznamuje, že „*stahuje své odvolání proti posudku ze dne 30. 5. 2024 a navrhuje, aby nabyl právní moci k 30. 5. 2024*“. Žalovaná rovněž uvedla, že na základě nového zdravotního posudku došlo k zařazení žalobce na uvolněné pracovní místo u společnosti ANA – AQUALINE s. r. o. s účinností od 30. 10. 2024. Jelikož žalobce neprokazoval potřebné dovednosti, byl z tohoto místa vyřazen dne 31. 1. 2025. Následně byl zaměstnán až po uvolnění pracovní pozice třídič odpadů, a to s účinností od 21. 8. 2025. S ohledem na uvedené navrhl, aby soud žalobu odmítl.
10. Podle § 85 s. ř. s. platí, že *žaloba je nepřipustná, lze-li se ochrany nebo nápravy domáhat jinými právními prostředky; to neplatí v případě, domáhá-li se žalobce pouze určení, že zásah byl nezákonný*.
11. Soud si je vědom, že žalobce v podání ze dne 22. 12. 2025 požadoval změněným žalobním návrhem pouhé určení, že zásah byl nezákonný. Pro zodpovězení otázky, zda bylo pro přípustnost konkrétní zásahové žaloby nezbytné vyčerpat před jejím podáním bezvýsledně jiné prostředky ochrany či nápravy, je však rozhodující **povaha** žalobou vymezeného zásahu, nikoli jenom to, zda žalobce požaduje pouze deklarování nezákonnosti zásahu. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu totiž ve svém rozsudku ze dne 26. 3. 2021, č. j. 6 As 108/2019-39, konstatoval: „*To samozřejmě neznamená, že by žalobce měl (nezávisle na tom, proti čemu se žalobou brání) možnost volby, zda užít žalobu čistě deklaratorní, či naopak zápůřčí (zdržovací). Brání-li se žalobce před trvajícím zásahem, nemůže volit žalobu deklaratorní (a tím obejít příkaz zákona uplatnit nejprve jiné právní prostředky ochrany ve smyslu § 85 s. ř. s. – viz část III.2.F. shora). Soud si proto ve sporných případech musí nejprve ujasnit, a to ve spolupráci se žalobcem (§ 36 odst. 1 věta druhá s. ř. s.), zda projednávaná žaloba je „zápůřčí“, tj. směřuje proti zásahu, který doposud nebyl ukončen, anebo „určovací“, tedy směřuje proti zásahu, který již ukončen byl. Zatímco u určovací žaloby nezkoumá, zda se žalobce ochrany před zásahem či jiné formy nápravy mohl domáhat jinými právními prostředky, u zápůřčí žaloby takové zkoumání provést musí.*“
12. V nyní posuzované věci je zřejmé, že se žalobce změněnou žalobou brání zásahu žalované, který v době podání žaloby (12. 8. 2024) trval; žalovaná (dle žalobních tvrzení) odmítala zařadit žalobce k práci v rámci vykonávaného trestu odnětí svobody na pracovní pozici strojní dělník u společnosti ANA – AQUALINE s. r. o. Důvodem bylo konstatování v lékařském posudku, že je způsobilý k práci na pozici výrobní dělník, ovšem s omezením „bez obsluhy strojů“. Jak uvedl Nejvyšší správní soud ve svém zrušujícím rozsudku ze dne 5. 12. 2025, č. j. 10 As 21/2025-30, „*posudek o zdravotní nezpůsobilosti odsouzeného je tedy klíčovým podkladem pro ‚rozhodnutí‘ o jeho pracovním (ne)zařazení. Takové ‚rozhodnutí‘, které se zpravidla projevuje v nečinnosti žalované (tj. odsouzený není odveden příslušníky vězeňské služby k výkonu práce), má veřejnoprávní povahu a může se negativně projevit v právní sféře stěžovatele*“ (zvýraznění doplněno soudem). I zdejší soud se ztotožňuje s posouzením vymezeného zásahu jako zásahu spočívajícího v nečinnosti žalované. Žalobce se tedy žalobou ve znění připuštěné změny domáhá deklarace nezákonnosti zásahu žalované, který nebyl jednorázový, a z obsahu prvotního žalobcova podání očividně nebyl ani ke dni podání žaloby (12. 8. 2024) ukončen. Žalovaná tak **ke dni podání žaloby** očividně setrvala na svém „rozhodnutí“ o nezařazení žalobce na danou pracovní pozici. Pro přípustnost takové zásahové žaloby tudíž bylo od počátku nezbytné, aby žalobce (bez ohledu na to, že se

žalobní návrhem domáhá výslovně pouze určení nezákonnosti zásahu) před jejím podáním bezvýsledně vyčerpál ve smyslu § 85 s. ř. s. „jiné prostředky ochrany nebo nápravy“. Žalobce si totiž (při parafrázi výše citovaného rozsudku rozšířeného senátu č. j. 6 As 108/2019-39) nemůže pouhou deklaratorní formulací žalobního petitu zvolit, zda jím vymezený zásah je svou povahou zásahem trvajícím, anebo zásahem ukončeným. Tím by *de facto* obešel v § 85 s. ř. s. zakotvenou podmínku přípustnosti zásahové žaloby (bezvýsledné vyčerpání jiných právních prostředků ochrany nebo nápravy), a popřel tak princip subsidiarity ochrany poskytované správními soudy. K tomuto přístupu, a to právě na podkladě zásahové žaloby osoby ve výkonu trestu odnětí svobody, se Nejvyšší správní soud následně opakovaně přihlásil (srov. bod 17 rozsudku ze dne 31. 5. 2023, č. j. 2 As 134/2022-59, či bod 11 rozsudku ze dne 26. 5. 2023, č. j. 4 As 16/2023-39).

13. Pokud žalobce v podání ze dne 22. 12. 2025 namítal, že vymezený zásah žalované (byť svou povahou trvajícím) byl v mezidobí po podání žaloby již ukončen tím, že žalovaná žalobce (počínaje 30. 10. 2024) pracovně zařadila, činil tak nedůvodně. Žalobce se totiž dovolává skutečnosti, která nastala až po podání žaloby i po zahájení soudního řízení. Jak ovšem judikoval Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 31. 8. 2005, č. j. 2 Afs 144/2004-110, ustanovení § 85 s. ř. s. „požaduje, v souladu s celkovou koncepcí subsidiarity soudní ochrany poskytované správními soudy, aby žalobce předtím, než se obrátí na soud, využil tohoto jiného právního prostředku, který má k dispozici. Nedosáhne-li jeho prostřednictvím ochrany nebo nápravy, tj. pokud jej bezvýsledně vyčerpá, může žalovat u správního soudu podle § 82 s. ř. s.“ (zvýraznění doplněno soudem). Nejvyšší správní soud na uvedenou úvahu navázal již výše odkazovaným rozsudkem ze dne 26. 5. 2023, č. j. 4 As 16/2023-39, v jehož bodu 24 ve vztahu ke kasační námitce, že krajský soud měl žalobce vyzvat k dodatečnému splnění podmínky přípustnosti zásahové žaloby dle § 85 s. ř. s., jednoznačně konstatoval: „*Judikatura Nejvyššího správního soudu byla ustálena v názoru, že prostředky nápravy ve smyslu § 85 s. ř. s. je třeba bezúspěšně vyčerpat před podáním žaloby na ochranu před nezákonným zásahem, jinak je žaloba nepřipustná (viz např. usnesení rozšířeného senátu NSS č. j. 2 Afs 144/2004-110, rozsudek NSS ze dne 1. 12. 2004, č. j. 3 As 52/2003-278, či rozsudky rozšířeného senátu NSS č. j. 1 Afs 58/2017-42 a č. j. 6 As 108/2019-39). Vychází z výslovné právní úpravy obsažené v § 85 s. ř. s. a § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s., stejně jako z principu subsidiarity, na němž je správní soudnictví postaveno (§ 5 s. ř. s.).*“ K tomu v závěru bodu 39 téhož rozsudku dodal, že „*z povahy věci se přípustnost žaloby posuzuje v okamžiku zahájení soudního řízení*“.
14. Obdobně i v rozsudku ze dne 15. 3. 2023, č. j. 3 As 366/2021-26, přitakal Nejvyšší správní soud závěru Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci, že „*podmínky přípustnosti žaloby se odvíjí od okamžiku, kdy byla žaloba soudu podána, a nepřipustnost žaloby tak nemůže být zhojena okolnostmi, které nastaly až po jejím podání*“ (bod 16). Navázal pak postulátem, že „*podá-li žalobce klasickou záporní zásahovou žalobu, aniž by vyčerpál prostředky ochrany, je taková žaloba nepřipustná dle odkazovaného § 85 s. ř. s. Pokud v průběhu řízení o žalobě zásah pomine a žalobce změní žalobu na „čistě deklaratorní“, nestává se jen proto podaná žaloba zpětně přípustnou*“ (bod 17 téhož rozsudku).
15. Soud si je rovněž vědom, že žalobce byl o možnosti změny žalobního typu (na zásahovou žalobu) poučen výše uvedeným usnesením až poté, co dle shodných tvrzení žalobce i žalované došlo k ukončení zásahu (tedy k zařazení žalobce k práci dne 30. 10. 2024). Prakticky tedy nepřipadá v úvahu, aby žalobce na poučení soudu o možnosti změny žalobního typu reagoval přizpůsobením žaloby na záporní zásahovou žalobu. V době, kdy již zásah netrval, se totiž žalobce již nemohl změněnou žalobou s úspěchem domáhat vydání

rozsudku, jímž by soud žalované přikázal zásah ukončit, zakázal v zásahu pokračovat či (s přihlédnutím k povaze nyní řešeného zásahu) nařídil obnovit stav před zásahem. Je však třeba zdůraznit, že soud nevytýká žalobci, že by snad výrokovým požadavkem na určení nezákonnosti zásahu nyní obcházel povinnost bránit se (v době podání žaloby) trvajícímu zásahu záporní zásahovou žalobou. Soud toliko konstatuje, že dobrodíní, kterého se žalobci dostalo v podobě poučení o odpovídajícím žalobním typu a o možnosti dodatečné změny žalobního typu, nezakládá výjimku ze zásady subsidiarity soudního přezkumu. Povinnost soudu poučit žalobce o nesprávnosti dosud uplatněného žalobního typu a o možnosti změny (přízpůsobení) podané žaloby chrání žalobce před nepříznivými důsledky případného odlišného právního názoru soudu ohledně přiléhavosti zvoleného žalobního typu; zásada subsidiarity a s ní spojená povinnost bezvysledného vyčerpání prostředků ochrany se však uplatní jak v případě řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, tak v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem. Jinými slovy, žalobci muselo být již před podáním žaloby zřejmé, že nehlédě na zvolený žalobní typ a jeho správnost (žaloba proti rozhodnutí či žaloba na ochranu před nezákonným zásahem) je třeba před podáním žaloby dostupné jiné právní prostředky ochrany bezvysledně vyčerpat, a měl tak tedy v zájmu zajištění přípustnosti budoucí žaloby učinit (s ohledem na výše uvedenou judikaturu Nejvyššího správního soudu) ještě před zahájením tohoto soudního řízení.

16. Soud setrvává na již dříve vyjádřeném názoru, že jiným prostředkem ochrany nebo nápravy, jež vězni poskytuje právní řád a který lze bezesporu uplatnit i v případě faktické nečinnosti vězeňské služby při zařazení vězně k práci, je jak žádost odsouzeného u příslušného státního zastupitelství o dozor podle § 16a odst. 5 zákona o státním zastupitelství, tak i následná žádost odsouzeného o přezkoumání způsobu vyřízení tohoto podání u nejbližšího vyššího státního zastupitelství podle § 16a odst. 7 téhož zákona (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2021, č. j. 10 As 350/2020-36, odst. 17, případně též usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 28. 7. 2023, č. j. 51 A 35/2023-28). Nadto v bodu 13 již výše citovaného rozsudku ze dne 26. 5. 2023, č. j. 4 As 16/2023-39, Nejvyšší správní soud připomenul, že *„judikatura Nejvyššího správního soudu konstantně za podmínku přípustnosti záporní zásahové žaloby podané podle § 82 s. ř. s. osobou vykonávající trest odnětí svobody ve věci související s výkonem tohoto trestu považuje bezúspěšné vyčerpání podnětu k výkonu dozorové pravomoci státního zastupitelství dle § 16a zákona o státním zastupitelství, včetně žádosti o přezkoumání způsobu vyřízení jejího podání u nejbližšího vyššího státního zastupitelství dle § 16a odst. 7 téhož zákona“*. Soud zdůrazňuje, že žalobce v nynější věci vymezil nezákonný zásah jako nepřidělování práce žalobci při výkonu trestu odnětí svobody v důsledku lékařského posudku žalované. Žalovaná je tedy původcem tvrzeného zásahu a lékařský posudek byl pouze jeho podkladem. Za tohoto stavu (vymezení zásahu) tak není důvod ustoupit z výše prezentovaného obecného judikurního závěru, dle kterého jsou žádosti dle § 16a odst. 5 a 7 zákona o státním zastupitelství ve smyslu § 85 s. ř. s. jiným právním prostředkem ochrany, který je třeba pro přípustnost zásahové žaloby před zahájením soudního řízení bezvysledně vyčerpat. Na tom nemění nic ani žalobcem namítaná odborná nezpůsobilost personálu dozorového (či nadřízeného) státního zastupitelství; jak totiž soud žalobce poučil ve výroku III. svého usnesení ze dne 14. 1. 2026, č. j. 141 A 28/2024-57, v nyní posuzované věci je třeba, s ohledem na zásadní význam obsahu lékařského posudku pro následný zásah žalované, za další z jiných právních prostředků ochrany nebo nápravy považovat také žalobcem zmiňovaný návrh na přezkoumání lékařského posudku dle § 46 odst. 1 zákona č. 373/2011 Sb. Pokud by přitom žalobce posledně uvedený návrh na přezkoumání posudku uplatnil, vyčkal jeho nepříznivého vyřízení, a až následně se obrátil s žádostí dle § 16a odst. 5 zákona

o státním zastupitelství na příslušné krajské státní zastupitelství (a v případě neúspěchu následně s žádostí dle § 16a odst. 7 téhož zákona na nadřízené vrchní státní zastupitelství), státní zástupce by při vyřizování žalobcovy žádosti mohl ze způsobu vyřízení návrhu na přezkum lékařského posudku samozřejmě vycházet. Správnost předestřené úvahy ostatně potvrdil i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 29. 1. 2026, č. j. 21 As 246/2025-21, kterým zamítl kasační stížnost žalobce proti opakovanému odmítavému usnesení zdejšího soudu ve skutkově velice podobném případě vedeném pod sp. zn. 141 A 29/2024. Nejvyšší správní soud v bodě [35] citovaného rozsudku uvedl: „*Uvedené závěry nejsou v rozporu ani se sdělením státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem na dotaz stěžovatele (na které odkazuje v kasační stížnosti), zda je oprávněn v rámci výkonu dozoru nad dodržováním právních předpisů ve výkonu trestu zkoumat pracovní zařazení odsouzených a přezkoumávat lékařské posudky o zdravotní způsobilosti odsouzených k práci. Ze sdělení vyplývá, že státní zástupce může v rámci výkonu dozoru nad dodržováním právních předpisů ve výkonu trestu pouze zkoumat, zda věznice takové posudky zohledňuje a dodržuje zejména kogentní ustanovení zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů; nemůže ovšem posuzovat věcnou správnost takového posudku. Uvedené ovšem nevylučuje, aby žádosti dle § 16a odst. 5 a 7 zákona o státním zastupitelství byly jinými právními prostředky ochrany ve smyslu § 85 s. ř. s., jakkoli dozorová pravomoc státního zástupce je ve výše uvedeném směru omezená.*“ Z citované části rozsudku vyplývá, že žalobce v řízení o kasační stížnosti odkazoval, podobně jako v tomto řízení, na dopis Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem ze dne 7. 11. 2025, č. j. 1 KDT 653/2025-7.

17. Soud nepřisvědčuje ani námitce žalobce, že v lékařském posudku byl poučen pouze o možnosti podat návrh na přezkum posudku dle § 46 odst. 1 zákona č. 373/2011 Sb. Lze přitom odkázat na již výše uvedené, tedy že zásah žalované měl spočívat v nepřidělování práce, přičemž posudek byl toliko podkladem pro tento postup. Z povahy věci je tak patrné, že spočíval-li zásah žalované v nepřidělení na konkrétní pracovní místo (projevujícím se neodvedením žalobce k práci), nebyl zde s ohledem na „nečinnostní“ povahu zásahu žádný reálný rámec, v němž by snad žalované měla vzniknout poučovací povinnost ve vztahu k žalobci ohledně možnosti uplatnění žádostí dle § 16a odst. 5 a 7 zákona o státním zastupitelství. Daná námitka žalobce je dle soudu ostatně zjevně účelová, neboť z žalobcových podání je zřejmé, že si žalobce byl vědom existence institutu žádosti ke státnímu zastupitelství o dozor, avšak jeho využití žalobce toliko na základě svých údajných předchozích zkušeností s konkrétním státním zástupcem Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem nepovažoval za účelné (ostatně i kdyby tento postoj žalobce byl opodstatněný, mohl se stále s žádostí dle § 16a odst. 7 zákona o státním zastupitelství následně obrátit na nadřízené vrchní státní zastupitelství). Soudu je nadto z jeho činnosti známo, že žalobce institutu žádostí dle § 16a odst. 5 a 7 zákona o státním zastupitelství v minulosti vůči jinému zásahu žalované využil (řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem vedené u zdejšího soudu pod sp. zn. 16 A 22/2024).
18. Na okraj soud podotýká, že žalobce podal dne 31. 5. 2024 u žalované návrh na přezkum daného posudku ze dne 30. 5. 2024. Dne 21. 6. 2024 žalovaná obdržela žalobcovo podání, v němž žalobce uvedl, že po konzultaci s vedením věznice bere zpět „*odvolání proti posudku ze dne 30. 5. 2024*“, a dále uvedl, že mu vedením věznice bylo řečeno, „*že uvedené omezení nijak nebrání mě do určeného provozu poslat do pracovní činnosti*“. Z vyřízení stížnosti žalobce vydaného dne 30. 1. 2025 žalovanou, č. j. VS-177658-8/ČJ-2024-800080-SZG, vyplývá, že žalovaná v ní reagovala na opakované návrhy na přezkum zdravotních posudků žalobce a další stížnosti týkající se poskytování zdravotních služeb. Ve vztahu k danému posudku ze

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

dne 30. 5. 2024 žalovaná mj. uvedla: „*Lékařský posudek č. 18V2024316 ze dne 30. 5. 2024 jste převzal téhož dne, nesouhlas s tímto lékařským posudkem podle záznamů ve zdravotnické dokumentaci jste vyslovil dne 27. 6. 2024. Vaše námitky měly být odloženy jako pozdě podané.*“ Závěrem žalovaná uvedla, že „*přestože tedy vlastní cíl stížnosti již není aktuální, je třeba připustit, že při poskytování pracovnělékařských služeb došlo k pochybení. Vaši stížnost z uvedených důvodů tedy hodnotíme jako důvodnou*“. Z citovaných podání účastníků není zcela jasný procesní průběh návrhu na přezkum daného posudku ze dne 30. 5. 2024, nicméně soud v tomto ohledu nepovažoval za nutné dopodrobna objasnit okolnosti podání návrhu a jeho vyřízení. Podstatné zůstává, že – bez ohledu na (ne)vyřízení návrhu na přezkum daného posudku – nejsou dány podmínky pro věcný přezkum žaloby, neboť žalobce nevyčerpal všechny prostředky ochrany před podáním zápůřčí zásahové žaloby. Sám žalobce k výzvě soudu sdělil, že žádost dle § 16a odst. 5 ani odst. 7 zákona o státním zastupitelství ve vztahu k žalobou vymezenému zásahu před podáním žaloby neuplatnil (natož aby tyto prostředky ochrany bezúspěšně vyčerpal). Soud proto konstatuje, že ke dni zahájení tohoto soudního řízení nevyčerpal žalobce bezúspěšně tyto právní prostředky ochrany nebo nápravy. Proto je jeho žaloba na ochranu před nezákonným zásahem, který v době zahájení tohoto soudního řízení trval, nepřipustná dle § 85 s. ř. s. Z daného důvodu soud žalobu výrokem I. tohoto usnesení odmítl podle § 46 odst. 1 písm. d) téhož zákona.

19. O náhradě nákladů řízení rozhodl výrokem II. tohoto usnesení podle § 60 odst. 3 věty první s. ř. s., jež stanoví, že *žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.*
20. Výrok III. tohoto usnesení pak vychází z § 35 odst. 10 věty první s. ř. s., dle které *platí odměnu i hotové výdaje ustanoveného zástupce stát.* Podle následující věty téhož ustanovení, je-li ustanovený zástupce plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se tento jeho nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zvláštního právního předpisu (jímž je zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty). Soud takto rozhodl o odměně pouze v rozsahu úkonů právní služby poskytnutých žalobci v řízení před krajským soudem, jež následovalo po zrušení dřívějšího odmítavého usnesení ze dne 27. 1. 2025, č. j. 141 A 28/2024-27, neboť o odměně a náhradě za předtím poskytnuté úkony právní služby bylo již pravomocně rozhodnuto jednak usnesením zdejšího soudu ze dne 17. 12. 2025, č. j. 141 A 28/2024-46 (co do úkonů zástupce v řízení o žalobě), jednak výrokem II. rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 12. 2025, č. j. 10 As 21/2025-30 (co do úkonů zástupce týkajících se řízení o kasační stížnosti). Nyní přiznaná odměna tedy sestává z mimosmluvní odměny ve výši 4 620 Kč [§ 9 odst. 5 ve spojení s § 7 bodem 5 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), (dále jen „advokátní tarif“)] za každé ze dvou písemných podání ve věci samé (podání ze dne 22. 12. 2025 se změnou žaloby a podání ze dne 29. 1. 2026 s doplněním žaloby k výzvě soudu) dle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu, a ke každému z uvedených úkonů rovněž paušální náhrada hotových výdajů ve výši 450 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Výslednou částku ve výši 10 140 Kč soud zvýšil o 21% sazbu daně z přidané hodnoty, jejímž je žalobcův ustanovený zástupce plátcem (tj. o 2 129,40 Kč).
21. S ohledem na výše uvedené přiznal soud výrokem III. tohoto usnesení ustanovenému zástupci za zastupování žalobce v dalším řízení o žalobě odměnu, náhradu paušálně určených hotových výdajů a náhradu daně z přidané hodnoty v celkové výši 12 269,40 Kč. Odměna bude ustanovenému zástupci vyplacena ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto

usnesení, a sice z účtu Krajského soudu v Ústí nad Labem na účet, který ustanovený zástupce k takovému účelu určil v přípisu ze dne 28. 1. 2025 (č. l. 32 soudního spisu).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Ústí nad Labem 4. února 2026

Ing. Mgr. Martin Jakub Brus v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.